

UW KONINKRIJK KOMT

Serie Onze Vader

Inleiding

Het koninkrijk van God: het is de kern van Jezus' boodschap. Hij is er vanaf het begin van zijn optreden vol van. Het allereerste dat Jezus zegt, volgens het oudste evangelie, dat van Marcus, is: *'De tijd is aangebroken, het koninkrijk van God is nabij: kom tot inkeer en hecht geloof aan dit goede nieuws.'* Een geheimzinnige uitspraak eigenlijk, wat betekent dat nou precies: het koninkrijk van God is nabij. En waarom is het, zo'n 2000 jaar later nog steeds niet aangebroken, als het toen al op het punt stond te beginnen. Of is het al begonnen en waarom zien we dat dan niet en lijkt het als we het nieuws lezen vaak zo verschrikkelijk ver weg...

Steeds opnieuw probeert Jezus, volgens alle vier de evangeliën, zijn leerlingen en de grote mensenmassa's uit te leggen hoe het zit met dat koninkrijk. Een visioen van een wereld waarin Góds krachten het voor het zeggen hebben. Een wereld waarin verhoudingen worden omgekeerd: wie nu huilt die lacht dan, wie nu wordt onderdrukt is dan vrij en wie niets heeft is dan rijk. Een wereld waarin alle mensen tot hun recht komen, waar ze leven in vrede, met elkaar, met zichzelf, en met God. Het denken erover wordt al gauw zo groot en abstract dat het moeilijk is om een voorstelling te hebben, laat staan een concrete verwachting van die nieuwe wereld.

Jezus spreekt vaak over het koninkrijk in vergelijkingen. Het is misschien niet op een andere manier, in andere taal te vatten. Je zou in die beeldtaal van Jezus misschien eigenlijk iets groots verwachten, tegenover die overweldigende duistere realiteit van het leven van zoveel mensen, zijn publiek, in die dagen. Maar nee, Jezus noemt in dit beeld juist iets kleins, aards, alledaags: een zaadje, van een doodnormale plant. Het zuurdesem waarmee doodnormaal voedsel, brood, werd gebakken. Zo onooglijk en dat je er niet veel van verwacht. Iets uit de alledaagse leefwereld van gewone, eenvoudige mensen.

Misschien vandaag de dag ook een beeld dat haaks staat op het altijd maar meer, groter, specialer dat ons voortdurend toeschreeuwt in onze maatschappij. Ik ga u vanochtend niet vertellen hoe we dat koninkrijk moeten begrijpen, wat het is en wanneer het komt. Nee. Ik nodig u vandaag uit te mijmeren, wat te mediteren op deze beelden. Met nieuwsgierigheid naar wat ze in ons oproepen, wat er misschien komt opborrelen wanneer we er ruimte voor maken. Veel inspiratie.

Meditatie 1

Daarop zei hij: 'Waarop lijkt het koninkrijk van God en waarmee zal ik het vergelijken? Het lijkt op een zaadje van de mosterdplant dat iemand meenam en in zijn tuin zaaide, waarna het groeide en een grote struik werd, waar de vogels van de hemel in de takken kwamen nestelen.' (Lucas 13:18-19)

Ik wil u uitnodigen tot een kleine geleide meditatie. Aan het uiteinde van elke rij, waar ook altijd de mandjes voor de collecte staan, vindt u nu ook een schaalje met daarin zaadjes. Ik wil u uitnodigen elk 1 zaadje te kiezen en de rest door te geven tot iedereen in de rij een zaadje heeft. Mag ik u, mag ik jullie gewoon maar eens vragen te *kijken* naar het zaadje in je hand. Hoe ziet het eruit? Welke kleur heeft het? Voelt het vooral glad, of puntig? Warm of koud? Kijk gewoon even, voel. En als je wilt: ruik er even aan, weeg het zaadje, speel ermee tussen duim en wijsvinger. Voorzichtig, zonder het te laten vallen. Misschien herkent u het zaadje en weet je wat er voor plant uit groeit, misschien ook niet.

En sluit dan, als je wilt, de ogen. Probeer het zaadje in je hand te blijven voelen; dat kleine zaadje daar in die handpalm, of tussen de vingers. Sta stil bij de gedachte dat ook jij, dat wij allemaal ooit zó klein zijn geweest als zo'n zaadje. Zo miniem, zo fragiel begon ons leven, zo miniem en fragiel begint al het leven. Stel je voor hoe – op dit moment – talloze van die zaadjes, als die in je hand, buiten onder de koude, harde grond te vinden zijn. Ze wachten. Op zonlicht, warmte, op leven gevend water.(...) Is het ook in jou misschien ergens dor, koud of droog? Ga die plekken, de herinneringen, misschien plekken die je in je lichaam als donker, onvruchtbaar of koud ervaart, ga die dan niet meteen uit de weg. Ze zijn er nu eenmaal. Probeer er eens nieuwsgierig naar te kijken. Vergeet *niet* dat piepkleine zaadje in je hand. Het draagt levenskracht in zich. In elk zaadje schuilt de potentie om uit te groeien tot een bloem, een plant, een boom... een mens. Kun je je verbinden met *die* levenskracht? (...) Kun je iets van leven, energie in jezelf herkennen? Voel je dat misschien ergens in je lichaam?

Onder die koude, harde grond: welke zaadjes gaan er schuil in jou? (...) Wat is er nodig om ze te laten ontkiemen? In welke levensfase u zich ook bevindt, al staan we – voor ons gevoel - aan het eind van een leven, als mensen blijven we steeds scheppen en onderdeel van een groter scheppen. Misschien willen er toch, juist nu, zaadjes ontkiemen.

Soms ervaren we dat ons leven zonder vrucht is, dat onze inzet nutteloos is, te klein, niet opgewassen tegen onheil of niet mooi genoeg, te onaanzienlijk. Soms lijkt het alsof de hele oogst mislukt. Hoe dan te blijven geloven in de groei van Gods rijk en van het goede in ons eigen leven en in de wereld. Daarover gaat het gedicht van Ida Gerhardt:

Lof van het onkruid

Godlof dat onkruid niet vergaat.
Het nestelt zich in spleet en steen,
breekt door beton en asfalt heen,
bevolkt de voegen van de straat.

Achter de stoomwals valt weer zaad:
de bereklauw grijpt om zich heen.
En waar een bom zijn trechter slaat
is straks de distel algemeen.

Als hebzucht alles heeft geslecht
straalt het klein hoeblad op de vaalt
en wordt door brandnetels vertaald:

'gij die miljoenen hebt ontrect:
zij kōmen – uw berekening faalt.'
Het onkruid wint het laatst gevecht.

“Gij die miljoenen hebt ontrect: zij komen – uw berekening faalt”. In haar dagen zal Ida Gerhardt doelen op de ontrecte mensen in de crisistijd van de jaren '30 en aan allen die geleden hebben onder de oorlog. Gerhardts gedicht kan ook verwijzen naar haar eigen worsteling. In haar persoonlijk leven ondervond ze veel moeilijkheden en als dichteres ervoer ze behoorlijk wat weerstand. Desondanks bleef ze hardnekkig doorzetten; zijzelf, haar poëzie het was onkruid dat niet was uit te roeien Door het beton en achter de stoomwals, als we platgeslagen worden, er over ons heen gewalst wordt, valt weer zaad, woekeren onze onmogelijke talenten weer door. Of zou haar gedicht ook verwijzen naar Jezus? Ook hij werd als onkruid beschouwd. Zijn woorden en daden pasten niet in de netjes aangeharkte tuinen van het establishment. Men probeerde hem met wortel en tak uit te roeien. Maar achter het kruis komt de opstanding. Het zaad komt toch op. Tot op de dag van vandaag blijft het onkruid van Jezus opkomen, in ons en al die mensen die zijn weg gaan.

Meditatie 2

En opnieuw zei hij: 'Waarmee zal ik het koninkrijk van God vergelijken? Het lijkt op zuurdesem die door een vrouw met drie zakken meel werd vermengd tot alle meel doordesemd was.' (Lukas 13:20-21)

Zuurdesem als een metafoor voor het koninkrijk van God. Opnieuw een alledaags en ogenschijnlijk onbelangrijk voorwerp. Een beeld bovendien dat komt uit het domein van vrouwen in Jezus tijd, de keuken. Een plek verborgen van het publieke leven, onaanzienlijk. Verrassend en misschien zelfs aanstootgevend, om daar Gods heerschappij mee te vergelijken.

Vandaag de dag is dit ook een spannend beeld, alleen al omdat bereiden van gefermenteerd voedsel weer helemaal hot en happening is, in de trend van thuis fermenteren. Misschien is het een onderdeel van een verlangen naar terugkeer naar de eenvoud, het ambachtelijke. En het trage voedsel. Wie zich wel eens heeft gewaagd aan het zelf bereiden van zuurdesem en zuurdesembrood, weet hoeveel tijd dat kost. Het is een proces van minimaal 7 dagen, soms nog langer. Er kunnen wel 2 weken overheen gaan totdat, in een mengsel van meel en water, ja... door gecontroleerde rot, een krachtig zuurdesem ontstaat dat een grote hoeveelheid meel kan doordesemen, zoals in de vergelijking die Jezus vertelt. Ik heb het zelf ook ooit geprobeerd, het maken van zuurdesem. Eerst gebeurde er niets met mijn met zorg afgewogen en nauwkeurig in het oog gehouden mengseltje. Na een paar dagen was het niet gerezen, het bubbelde niet. Er zat geen leven in. Toen realiseerde ik me dat het te koud stond. Vooral 's nachts. Het was het beste dat ik kon bedenken was een beetje van het mengsel in een flesje te doen en mee in bed te nemen. Daar zou het warm blijven. U begrijpt mijn verwarring toen ik midden in de nacht wakker werd van gesis en een warme kleverige massa tegen mijn arm voelde kruipen. Toen ik, naar de keuken geslopen, de fles opende om het zuurdesem in een ander bakje te doen spotten de klodders alle kanten op. Ik wist nu in ieder geval wat voor kracht er in zuurdesem zit.

Een mooi voorbeeld van hoe iets dat klein en eenvoudig begint in de loop van de tijd kan uitwerken als een krachtig zuurdesem bracht iemand me deze week in herinnering. Het voorbeeld van frère Roger, die de gemeenschap van Taizé stichtte. Het begon met één man, en het is geworden tot een grote gemeenschap die wereldwijd vele jongeren aanspreekt en kerken nieuw inspireert, doordesemt, met haar liederen, stilte, spiritualiteit. Maar ik denk ook aan hoe een schoolstaking van een Zweeds meisje uitgroeit tot een beweging van schoolkinderen wereldwijd die aandacht vragen voor een andere manier van leven, met meer respect voor de aarde waarop we leven en de toekomst van nieuwe generaties.

Gewoonlijk delen we in de viering ongedesemd brood. Brood dat herinnert aan de exodus, het vluchten uit Egypte. Brood van bevrijding. Bij het vertrekken uit de ballingschap was haast geboden. Het aankomen in het koninkrijk vraagt juist om vertragen. Vandaag zullen we delen van het brood dat smaakt naar het koninkrijk.

De weg naar het koninkrijk van God, zo spreekt uit dit beeld van het zuurdesem, is er een van geduld. Van slow food. Om er binnen te gaan moeten we vertragen, aandacht geven. Wachten. Laten opborrelen wat zich in de diepte, in het verborgene aan kracht verzamelt. Waar het borrelt, waar het rot is in ons, in ons midden, of in onze wereld, het kan een begin zijn van het Koninkrijk...

Het is al begonnen, merk je het niet?

Eva Martens

We lezen: Lukas 13:18-21